

Stochastické procesy a stacionarita

Zadání semestrální práce č. 2

Příklad č. 1

Uvažujte Gauss-Markovův diskretní proces generovaný vztahem

$$X_{k+1} = e^{-bT} X_k + W_k, \quad k = 0, 1, 2, \dots,$$

kde W_k je bílý šum, $p(W_k) = \mathcal{N}\{W_k; 0, Q(1-e^{-2bT})\}$, počáteční podmínka je $p(X_0) = \mathcal{N}\{X_0; 0, Q\}$, $Q = 3$, $b = 0.5$ a $T = 1$. Vygenerujte $M = 10^4$ realizací Gauss-Markova procesu pro $N=100$ časových okamžiků. Vypočítejte odhad autokovarianční funkce $\widehat{\text{COV}}[X_k, X_{k+\tau}]$ pro $\tau \in \{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$ a $k \in \{0, 1, 2, \dots, 94\}$. Vykreslete a porovnejte tyto odhady s teoreticky vypočítanou autokovarianční funkcí $\text{COV}[X_k, X_{k+\tau}]$. Určete, zda je proces stacionární v širším smyslu.

Příklad č. 2

Hodnotu Wienerova procesu v diskretních časových okamžicích lze generovat pomocí vztahu

$$X_{k+1} = X_k + W_k, \quad k = 0, 1, 2, \dots,$$

kde počáteční podmínka je $X_0 = 0$, interval mezi časovými okamžiky je roven jedné a W_k je bílý šum a $p(W_k) = \mathcal{N}\{W_k; 0, 1\}$. Vygenerujte $M = 10^4$ realizací Wienerova procesu pro $N=100$ časových okamžiků. Vykreslete 8 realizací a všimněte si nestacionarity procesu. Vypočítejte teoretickou hodnotu autokovarianční funkce procesu $\text{COV}[X_{k+\tau}, X_k]$ a její odhad $\widehat{\text{COV}}[X_{k+\tau}, X_k]$ pro $\tau \in \{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$ a $k \in \{0, 1, 2, \dots, 94\}$ vypočítaný z realizací. Obojí vykreslete s porovnejte.

Příklad č. 3

Uvažujte následující Gauss-Markovův model systému

$$\begin{aligned} X_{k+1} &= 0.95X_k + 0.5W_k \\ Z_k &= 5X_k + V_k, \end{aligned}$$

kde $p(W_k) = \mathcal{N}\{W_k; 0, 3\}$ a $p(V_k) = \mathcal{N}\{V_k; 0, 2\}$ jsou bílé šумы vzájemně nezávislé a nezávislé na počáteční podmínce $p(X_0) = \mathcal{N}\{X_0; 1, 5\}$. Vygenerujte $M = 10^4$ realizací modelu pro $N=100$ časových okamžiků. Vypočítejte teoretickou střední hodnotu procesů $E[X_k]$, $E[Z_k]$, jejich odhadů $\widehat{E}[X_k]$, $\widehat{E}[Z_k]$ pro $k \in \{0, 1, 2, \dots, 99\}$ a ustálené hodnoty $E[X_k]$, $E[Z_k]$ pro $k \rightarrow \infty$. Výsledky vykreslete s porovnejte. Vypočítejte teoretickou hodnotu variance procesů $\text{VAR}[X_k]$, $\text{VAR}[Z_k]$, jejich odhadů $\widehat{\text{VAR}}[X_k]$, $\widehat{\text{VAR}}[Z_k]$ pro $k \in \{0, 1, 2, \dots, 99\}$ a ustálené hodnoty $\text{VAR}[X_k]$, $\text{VAR}[Z_k]$ pro $k \rightarrow \infty$. Výsledky opět vykreslete s porovnejte.